

emcdda.europa.eu

SHRNUTÍ — VYBRANÉ TÉMA:

Trendy v oblasti injekčního užívání drog v Evropě

Evropské monitorovací centrum pro drogy a drogovou závislost

Embargo: 00:00 SEČ — 24. 6. 2010

Úvod

Toto „vybrané téma“ se zabývá současnou situací v oblasti injekčního užívání drog v Evropě. Zpráva se obecně zaměřuje na dvě otázky: Jaká je dnes v Evropě prevalence injekčního užívání drog a jaké jsou jeho trendy? Jak se evropské země pokoušejí tomuto typu užívání drog a s ním spojeným škodám předcházet nebo je omezovat?

Pro odhad prevalence injekčního užívání drog a jeho trendů v Evropě jsou analyzovány údaje z řady zdrojů. Nejnovější údaje ukazují, že injekční užívání drog zůstává ve většině evropských zemí stabilní nebo klesá. Opatření, jako jsou substituční léčba závislosti na opiátech a programy výměny jehel a injekčních stříkaček, která se snaží omezit škody související s injekčním užíváním drog, se nyní dostávají k mnohým z těch, kdo je potřebují.

Odhady prevalence

- Národní odhady, které jsou k dispozici ze 14 zemí, se pohybují od méně než jednoho do patnácti injekčních uživatelů drog na tisíc obyvatel ve věku 15–64 let, což naznačuje značné rozdíly prevalence v jednotlivých zemích.
- Ve dvanácti členských státech EU, v nichž byly provedeny odhady prevalence, činí vážený průměr zhruba 2,5 injekčních uživatelů na tisíc obyvatel ve věku 15–64 let. Při extrapolaci na celou Evropskou unii to odpovídá třem čtvrtinám až jednomu milionu aktivních injekčních uživatelů drog.
- Pět zemí bylo schopno poskytnout údaje pro vyhodnocení trendu prevalence injekčního užívání drog v letech 2002 až 2007. Ačkoli ve třech z těchto zemí lze pozorovat pokles, pouze ve **Spojeném království** byla změna statisticky významná.

Uživatelé drog, kteří nastoupili léčbu

- Dvacet šest evropských zemí poskytlo údaje o uživatelích drog, kteří v roce 2007 nastoupili léčbu v některém z léčebných zařízení pro uživatele drog. Údaje o osobách, které nastoupily léčbu, nemusí být vzhledem k léčené populaci jako celku reprezentativní.
- Jedna třetina (33 %) všech klientů závislých na drogách, kteří nastoupili léčbu v roce 2007, uvádí injekční užívání jako obvyklý způsob aplikace primární drogy. Podíl osob, které si aplikují primární drogu obvykle injekčně, se pohybuje od 2 % v **Nizozemsku** po 93 % v **Litvě**.
- Zhruba čtvrtina osob, které nastoupily léčbu, uvedla injekční užívání drog v minulosti, nikoli však v současnosti. Okolo 60 % osob, které nastupují léčbu, tedy užívá drogy injekčně v současnosti nebo tak činilo v minulosti.
- Injekční užívání drog v Evropě je většinou spojeno s užíváním opiátů. V průměru 45 % osob, které nastoupily léčbu kvůli primárnímu užívání opiátů, uvádí, že drogy obvykle užívá injekčně. To, že obvykle užívá injekčně, deklaruje 8 % klientů, jejichž primární drogou je kokain. V zemích, kde tvoří největší skupinu klientů závislých na drogách uživatelé amfetaminů, uvádí 41 až 83 % primárních uživatelů amfetaminu (**Finsko, Švédsko**) nebo metamfetaminu (**Česká republika, Slovensko**), že drogu obvykle užívali injekčně.

CS — Embargo: 00:00 SEČ — 24. 6. 2010

- V letech 2002 až 2007 klesl ve většině zemí podíl osob uvádějících injekční užívání primární drogy mezi osobami poprvé nastupujícími léčbu závislosti na opiátech, kokainu či amfetaminech.
- Údaje o osobách, které v letech 2002 až 2007 poprvé nastoupily léčbu závislosti, naznačují klesající trend injekčního užívání drog u uživatelů kokainu jako primární drogy a stabilní trend injekční aplikace mezi uživateli amfetaminu.

Injekční užívání ve věznicích

- V závislosti na zemi 6 až 38 % vězňů uvádí, že někdy užíli drogu injekčně. Injekční užívání ve vězení uvádí 1 až 31 % vězňů.

Údaje o infekčních onemocněních

- Testování injekčních uživatelů drog na infekční onemocnění odhaluje v některých zemích vysoké podíly osob užívajících drogy injekčně méně než dva roky, což svědčí o vysokém počtu osob, které začaly užívat drogy v nedávné době. V několika zemích jsou patrné vysoké podíly injekčních uživatelů drog mladších 25 let.
- V členských státech Evropské unie jsou počty hlášených nově diagnostikovaných případů infekce HIV mezi injekčními uživateli drog většinou stabilní a nízké, nebo klesají.
- Rostoucí počty hlášených případů infekce HIV spojované s injekčním užíváním drog v zemích sousedících s Evropskou unií naznačují vysokou míru přenosu infekce cestou injekčního užívání drog.

Trendy v úmrtích vyvolaných drogami v Evropě

- Vzhledem k tomu, že injekčně užívaný heroin je příčinou většiny smrtelných předávkování drogami, lze z informací o počtu úmrtí na předávkování drogami usuzovat o výskytu a trendech v injekčním užívání drog.
- Údaje za rok 2007 vypovídají o stabilním trendu v počtu úmrtí vyvolaných drogami v 5 z 18 členských států EU, ve 13 z těchto zemí se však jedná o vzestupný trend.
- Věkové profily osob, které zemřely v důsledku užívání drog, naznačují, že počet mladých uživatelů heroínu se ve většině zemí stabilizuje, nebo dokonce klesá. V řadě zemí však údaje poukazují na pokračující příliv nových mladých uživatelů drog, zejména osob užívajících injekčně heroin.

Intervence zaměřené na injekční užívání drog

- V evropských zemích se reakce na injekční užívání drog a jeho důsledky soustředily na léčbu drogové závislosti, zejména na substituční léčbu závislosti na opiátech, která je z hlediska omezování injekčního užívání nejúčinnější intervencí.
- V roce 2007 podstoupilo v Evropské unii substituční léčbu závislosti podle odhadů asi 650 000 klientů, což se rovná zhruba 40 % odhadovaného celkového počtu problémových uživatelů opiátů. Počet osob v substituční léčbě v roce 2007 představuje více než trojnásobný nárůst od roku 1995.
- Údaje z deseti zemí ukazují velké rozdíly v podílech problémových uživatelů opiátů, kteří mají k substituční léčbě závislosti na opiátech přístup: od 5 % na **Kypru** po více než 50 % v **Německu**.
- Programy výměny jehel a injekčních stříkaček, jejichž cílem je omezit riziko infekčních onemocnění spojených se sdílením injekčního materiálu, existují ve všech členských státech EU, v Chorvatsku a Norsku a ve většině zemí jsou dostupné vysokému počtu uživatelů drog.
- V letech 2003 až 2007 se ve 14 zemích, které byly schopny poskytnout údaje, celkový počet rozdaných injekčních stříkaček zvýšil o 33 %.
- Odhaduje se, že specializovaná centra, která poskytují injekční stříkačky — mimo lékárny — distribuují ročně v celé Evropské unii v průměru 50 stříkaček na jednoho injekčního uživatele drog.